

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2024, sp. zn. 6 Tdo 827/2024, ECLI:CZ:NS:2024:6.TDO.827.2024.1

Číslo: 28/2026

Právní věta:

Přečin neoprávněného nakládání s odpady podle § 298 odst. 1 tr. zákoníku lze spáchat samotným přepravením odpadu přes hranice do České republiky za účelem jeho odstranění, které je zakázáno podle § 47 odst. 4 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů (dříve podle § 54 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů), nejde-li o výjimky stanovené zákonem. Takový zákaz nelze prolomit žádným souhlasem či oznámením.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.10.2024

Spisová značka: 6 Tdo 827/2024

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Neoprávněné nakládání s odpady

Předpisy: § 298 odst. 1 tr. zákoníku
§ 47 odst. 4 zákona č. 541/2020 Sb.
§ 54 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného J. Š. a obviněné obchodní společnosti G. p., s.r.o., proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 16. 5. 2024, č. j. 11 To 118/2024-605, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 44 T 71/2023.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu Praha-východ ze dne 23. 2. 2024, č. j. 44 T 71/2023-562, byli obvinění uznáni vinnými přečinem neoprávněného nakládání s odpady podle § 298 odst. 1 tr. zákoníku a odsouzeni

obviněný J. Š. podle § 298 odst. 1 tr. zákoníku

- k trestu odnětí svobody na tři měsíce, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1

tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tři let,
- podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku k peněžitému trestu 40 denních sazeb po 800 Kč, celkem tedy 32 000 Kč, a
- podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu výkonu řídicích a manažerských funkcí a podnikatelských aktivit v právnických osobách s předmětem podnikání v oblasti nakládání s odpady a zprostředkování obchodní činnosti v oblasti nakládání s odpady na dobu čtyř let,

obviněná G. p., s.r.o., podle § 298 odst. 1 tr. zákoníku za užití § 18 odst. 1, 2 t.o.p.o.

- podle § 68 odst. 1 tr. zákoníku k peněžitému trestu 165 denních sazeb po 2 000 Kč, celkem tedy 330 000 Kč,
- podle § 20 odst. 1 t.o.p.o., § 73 odst. 1 tr. zákoníku k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu podnikání v oblasti nakládání s odpady a zprostředkování obchodní činnosti v oblasti nakládání s odpady na dobu šesti let.

2. Uvedeného přečinu se podle skutkových zjištění prvostupňového soudu dopustili zjednodušeně řečeno tím, že obviněný Š. jako jediný jednatel obviněné G. p., s.r.o., jež neměla oprávnění provozovat zařízení k využívání odpadu, uzavřel za tuto obviněnou smlouvu s německou společností R. I., na základě které nechal úmyslně za úplatu 20 EUR/t navést ze Spolkové republiky Německo do areálu bývalého JZD v ulici XY v katastru obce XY, okres Praha-XY, v období od 26. května do 2. července 2020 celkem 372,82 tun odpadu konkrétně drcených pneumatik, které byly v daném místě bez dalšího využití uloženy, přičemž takové jednání bylo v rozporu s ustanovením § 54 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech ve znění účinném do 31. 12. 2020 (dále též jen „ZoOd“).

3. K odvolání státního zástupce Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 16. 5. 2024, č. j. 11 To 118/2024-605, prvostupňový rozsudek změnil ve výrocích o trestech, kdy při nezměněném výroku o vině odsoudil

obviněného Š. podle § 298 odst. 1 tr. zákoníku

- k trestu odnětí svobody na tři měsíce, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v délce tři let,
- podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku k peněžitému trestu 50 denních sazeb po 1 000 Kč, celkem tedy 50 000 Kč,
- podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu výkonu řídicích a manažerských funkcí v právnických osobách s předmětem podnikání v oblasti nakládání s odpady a zprostředkování obchodní činnosti v oblasti nakládání s odpady na dobu čtyř let,

obviněnou G. p., s.r.o., podle § 298 odst. 1 tr. zákoníku a podle § 18 odst. 1, 2 t.o.p.o.

- podle § 68 odst. 1 tr. zákoníku k peněžitému trestu 50 denních sazeb po 8 000 Kč, celkem tedy 400 000 Kč,
- podle § 20 odst. 1 t.o.p.o. a § 73 odst. 1 tr. zákoníku k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu podnikání v oblasti nakládání s odpady a zprostředkování obchodní činnosti v oblasti nakládání s odpady na dobu šesti let.

4. Odvolání obou obviněných Krajský soud v Praze uvedeným rozsudkem zamítl podle § 256 tr. ř.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Praze podali oba obvinění prostřednictvím svého obhájce dovolání. To opřeli o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř.

6. Dovolatelé namítli, že primárně musí být postaveno najisto, že nakládali skutečně s odpadem ve smyslu jeho zákonné definice podle tehdy účinného zákona o odpadech. Odvolací soud dospěl k neodůvodněnému závěru, že předmětný materiál je odpadem. Dovodil to nikoli na základě relevantních podkladů či důkazů, ale na základě vlastní subjektivní představy. Odvolací soud totiž nerozlišoval mezi pneumatikami na straně jedné a výrobkem z pneumatik na straně druhé. Zatímco pneumatiky jsou odpadem, v areálu dovolatelů se nenacházely pneumatiky, nýbrž materiál, o němž bylo prohlášeno a prokázáno, že se jedná o materiál vzniklý určitým procesem recyklace a mechanického přetváření pneumatik. Pneumatiky jako věci movité tedy zanikly a vznikl materiál, který nelze zařadit pod žádnou z kategorií katalogů odpadů – vyhlášky č. 381/2001 Sb. Pokud by dodavatelé skutečně obdrželi od společnosti R. International pneumatiky, tj. odpad, pak by se odvolací soud nemusel zabývat tím, zda existují pochybnosti, jestli dodaná věc je skutečně odpadem. Dovolatelé však evidentně neobdrželi pneumatiky, ale materiál, k jehož výrobě byly pneumatiky použity. Dovolatelé k tomu předložili dokumenty osvědčující, že se jedná o výrobek, nikoliv o odpad, a odvolací soud tak měl blíže zkoumat odborným vyjádřením či přímo znaleckým posudkem, zda se o odpad jedná či nikoliv. Odvolací soud hovoří o „rozřezaných pneumatikách“, to však je termín, který zákon o odpadech ani související právní předpisy neznačí.

7. Argument odvolacího soudu, že se lze stěží domnívat, že by subjekty sídlící ve Spolkové republice Německo připustily, aby byl z jejich země do České republiky převážen odpad, dovolatelé označili až za úsměvný, neboť nelze věřit, že Spolková republika Německo je zemí plnou spořádaných občanů, kteří nečiní nic v rozporu se zákonem. Zcela irelevantní je pak argumentace odvolacího soudu poukazující na to, že dovolatelé netvrdili, že by pneumatiky chtěli dále zpracovávat. Skutková podstata stíhaného přečinu je založena na přepravě odpadu přes hranice státu bez oznámení či souhlasu příslušného orgánu, nikoliv však na tom, zda a jak bude s odpadem dále naloženo. Za nepoužitelný označili dovolatelé i argument odvolacího soudu, že za dodávku obviněná dostala od společnosti R. I. zaplacen, což má být důkazem, že dodávka byla odpadem. Odvolací soud však zde subjektivně hodnotí vnitřní obchodní vztahy dvou společnostmi, navíc obvinění vysvětlili, že společnost R. I. platila příspěvek na zpracování dodaného materiálu.

8. Dovolatelé uzavřeli, že odvolací soud k vyhodnocení otázky, zda jde o odpad či nikoliv, přistoupil zaujatě a neinicíoval řízení u Krajského úřadu Středočeského kraje podle § 3 odst. 8 zákona o odpadech. Rozhodná skutková zjištění tedy neposkytují dostatečný podklad k závěru, že skutek je vůbec trestným činem, neboť není dostatečně podloženo, že obvinění nakládali s odpady, a nikoliv s výrobkem jakékoliv frakce či velikosti, v jaký byly pneumatiky mechanicky přeměněny.

9. Obvinění odmítli, že jejich obhajoba by byla účelová, neboť je podložena relevantními důkazy. Takto upozornili na usnesení Krajského úřadu Středočeského kraje ze dne 17. 9. 2021, kterým bylo zastaveno řízení ve věci rozhodnutí v pochybnostech podle § 3 odst. 8 ZoOd. Z toho vyplývá, že v době návozu materiálu existovaly pochybnosti o tom, zda se o odpad jedná, řízení však dokončeno nebylo a nebyla tak vyřešena otázka, zda jde o odpad či nikoliv. Také ze záznamu o kontrolních úkonech České inspekce životního prostředí ze dne 28. 5. 2020 vyplývá, že při kontrole areálu obviněných inspekce označila podnět ke kontrole za nedůvodný, neboť v areálu nezaznamenala žádné známky navážení odpadu. Konečně pak jde o doklady CMR a dodací listy týkající se dodávek od firmy R. I., z nichž se podává, že jde o dodávku gumového materiálu, nikoliv o dodávku odpadu či pneumatik.

10. Obvinění proto dovodili, že rozhodné skutkové zjištění učiněné odvolacím soudem, jež je určující pro naplnění znaku stíhaného trestného činu, je ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů, a navíc ve vztahu k němu nebyly nedůvodně provedeny obviněnými navrhané podstatné důkazy

odborným vyjádřením či znaleckým posudkem.

11. Obvinění rozporovali i závěr o tom, že by to byli oni, kdo přepravil odpad přes hranice státu. Jediné, co učinili, byla obchodní dohoda a objednávka gumového materiálu od společnosti R. I., odesílatelem materiálu však byla tato cizozemská společnost a dopravcem firma W. L. Int. S. GmbH. Obvinění tedy neměli žádný vliv na to, který dopravce materiál dopraví přes hranice. Pouhá objednávka materiálu nemůže naplnit znak skutkové podstaty spočívající v přepravě přes hranice. K naplnění skutkové podstaty stíhaného přečinu je přitom nezbytné, aby pachatel vlastním aktivním jednáním odpad přes hranice státu přepravil, popř. obstaral přepravu u smluvního dopravce. Závěr soudu o tom, že to byli právě obvinění, kdo přepravil odpad přes hranice státu, je tak ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů.

12. Obvinění dále namítli, že pro naplnění skutkové podstaty stíhaného přečinu je sice odkazováno na jiné právní předpisy, nejedná se však o jakékoliv porušení povinností z nich vyplývajících, nýbrž o porušení povinnosti spočívající v oznámení nebo získání souhlasu příslušného orgánu. Charakter této povinnosti vyplývá přímo z textu trestního zákoníku a k naplnění skutkové podstaty stíhaného přečinu tak může dojít výhradně tím, že odpad je převezen bez souhlasu nebo oznámení. Poukaz odvolacího soudu na ustanovení § 54 odst. 2 ZoOd, podle něhož přeshraniční přeprava odpadů do České republiky za účelem odstranění je zakázána, je nepřipadný, neboť skutková podstata stíhaného přečinu není založena na porušení jiného právního předpisu tím, že se přepraví odpady za účelem odstranění, ale výlučně tím, že dojde k přepravě bez souhlasu nebo oznámení. Obvinění tak nemohli naplnit skutkovou podstatu stíhaného přečinu, protože ve výroku o vině označené ustanovení mimotrestní normy – § 54 odst. 2 ZoOd – nenaplní všechny zákonné znaky objektivní stránky skutkové podstaty přečinu podle § 298 odst. 1 tr. zákoníku, protože ta může být naplněna pouze tehdy, jde-li o přepravu odpadu bez oznámení či souhlasu. Toto pochybení zakládá dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., neboť rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. V tomto ohledu je i popis skutku nedostatečný, neboť o absenci oznámení nebo souhlasu s přepravou odpadu přes hranice vůbec nehovoří.

13. K subjektivní stránce stíhaného přečinu obvinění upozornili na to, že závěr o úmyslném zavinění činěný soudy nižších stupňů vyplývá z toho, že obvinění se podíleli na převozu odpadu přes hranice. Obvinění však nebyli těmi, kdo materiál přes hranice státu převážel, vědomě tak neporušovali mimotrestní normy a nemohli být srozuměni ani se vznikem škodlivého následku. Skutková podstata stíhaného přečinu je přitom založena na převážení odpadu, nikoliv na podílení se na převážení. Na zjištěný úmysl obviněných pak nelze usuzovat ani z toho, že údajně měli podnítit německou stranu k nezákonnému jednání, neboť úmysl musí pokrývat všechny znaky objektivní stránky trestného činu. Pakliže objektivní stránka stíhaného přečinu v žádném případě neobsahuje znak podněcování jiného k převážení odpadu přes hranice, pak nižšími soudy dovozované podněcování jiného v zjištěném úmyslu nemůže postačovat k naplnění skutkové podstaty stíhaného trestného činu.

14. Závěrem dovolatelé navrhli, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek odvolacího soudu a tomuto přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

15. Nejvyšší státní zástupce se k dovolání obviněných vyjádřil prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“). Namítl, že dovolatelé nezohlednili výrok, jímž bylo o jejich odvoláních rozhodnuto podle § 256 tr. ř. Pokud v dovolání uplatňují, že již rozsudek prvostupňového soudu byl založen na rozhodných skutkových zjištěních, jež jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů, měli správně označit i dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. v jeho druhé variantě.

16. K vlastnímu dovolání státní zástupce poukázal na to, že to je v podstatě opakováním obhajoby obviněných prezentované před soudy obou stupňů, s níž se tyto soudy věcně správně vypořádaly.

Námítky obviněných brojící proti závěru, že movitá věc převážena přes hranice z Německa do České republiky byla odpadem, vycházejí ze skutkového stavu, který byl na základě provedeného dokazování nižšími soudy odmítnut. Ty přitom v odůvodnění svých rozhodnutí označily důkazy, jejichž obsah při svém závěru zohlednily a jejich hodnotící úvahy nevykazují žádné zjevné nelogičnosti ani vnitřní rozpory. Jedním ze skutkových závěrů je, že nadrcené pneumatiky ani vzdáleně neodpovídaly obsahu dokumentů, které je provázely. Soudy také mohly vycházet z ohledání nadrcených pneumatik, kde z pořízené fotodokumentace, kterou dovolatelé zcela pomíjejí, vyplývá, že se na hromadě nacházely i větší kusy v řádech několika desítek centimetrů včetně ocelových výztuží a textilií. Argumentují-li dovolatelé, že předložili relevantní doklady o tom, že tato drť je výrobkem, pomíjejí zjištění, že tyto doklady se týkaly deklarované přepravy, která však nenašla odraz ve skutečně převáženém materiálu. Dovolatelé současně ignorují i další důkazy podporující logické závěry soudů o charakteru převážených částí pneumatik – konkrétně zprávu Ministerstva životního prostředí z 25. 9. 2020 a protokol o kontrole České inspekce životního prostředí z 15. 7. 2020.

17. S dovolateli nelze souhlasit, odkazují-li na katalog odpadů ve vyhlášce 381/2001 Sb., neboť tato vyhláška pozbyla účinnosti k 1. 4. 2016. I nově účinný katalog odpadů obsažený ve vyhlášce č. 93/2016 Sb. však uvádí jako odpad pneumatiky, a nikoliv výslovně jejich rozřezané či jinak oddělené části. To však neznamená, že by pneumatiky rozdělené na více částí přestaly být odpadem. Při takto holém výkladu by již pneumatika v době svého vzniku při opuštění výrobní linky musela být brána jako odpad a interpretace obviněných je proto zřejmě nesprávná. Katalog odpadů totiž neobsahuje zcela vyčerpávající soupis všech možných materiálů a věcí, ale stanoví postup pro zařazování odpadu pod šestimístná katalogová čísla podle odvětví, oboru nebo technologického procesu, jímž odpad vzniká. Navíc i sama vyhláška počítala se situací, kdy se pro určitý odpad nenalezne žádné vhodné katalogové číslo. Teze obviněných, že došlo k zániku pneumatik jako věcí movitých za současného vzniku materiálu, který nelze zařadit pod kategorii odpadů, je proto zcela lichá.

18. Definice odpadu není omezena kategorizací v katalogu a odpadem je jakákoliv látka nebo předmět, kterého se držitel zbavuje. V případě opotřebovaných pneumatik a jejich částí není v projednávaném případě žádná pochybnost ohledně zbavení se odpadu původním vlastníkem. Je rovněž možno vyloučit, že předmětný odpad by přestal být odpadem ve smyslu § 3 odst. 6 ZoOd, protože o splnění kumulativních podmínek uvedených v uvedeném ustanovení provedené důkazy neposkytují žádný podklad. Nakládání s použitými pneumatikami, aby vznikly drcené části v rozměrech a tvarech, jak bylo zjištěno v posuzovaném případě, nelze považovat ani za recyklaci odpadu. Pokud následně po dovozu odpadu do České republiky došlo k nelegálnímu ukládání na skládku (do jámy), nelze uvažovat o jakémkoliv využití odpadu k užitečnému účelu ve smyslu § 4 odst. 1 písm. r) ZoOd. Poukázali-li obvinění na některé způsoby využití nadrcených pneumatik, žádný takový způsob se netýkal předmětných rozdrčených pneumatik navezených do jámy bez jakéhokoli dalšího využití. Nelze souhlasit s názorem, že v souvislosti s jakýmkoliv mechanickým zásahem do použitých a vyřazených pneumatik je nutno uvažovat o změně pneumatik jako odpadu na jiný výrobek.

19. Pokud obvinění soudům vyčítají posouzení věci v rozporu se zákonem o odpadech, konkrétní hmotněprávní ustanovení uvedeného zákona nepředkládají. V této souvislosti vytýkají soudům, že neopatřily odborné vyjádření či znalecký posudek na určení povahy převáženého materiálu, takový požadavek na doplnění dokazování byl však důvodně zamítnut. Soudy totiž neměly o povaze převáženého materiálu coby odpadu žádné pochybnosti, což náležitě ozřejmily v odůvodnění svých rozhodnutí. Jde tedy o nadbytečné důkazy a tvrzení dovolatelů, že soudy dospěly bez důkazů a konkrétní argumentace k neodůvodněnému závěru, že materiál je odpadem, neodpovídá odůvodnění soudních rozhodnutí.

20. Poptávka dovolatelů po předložení věci krajskému úřadu podle § 3 odst. 8 ZoOd nepředstavuje námitku nedůvodně neprovedeného důkazu, nýbrž jde o neakceptovatelný požadavek na určitý

procesní postup založený na nezákonném omezení rozhodovací pravomoci soudu. Jedině tomu totiž náleží posuzovat v řízení před ním vedeném faktické otázky k procesu dokazování a řešit podle § 9 odst. 1 tr. ř. všechny otázky právní, i když nespádají do oboru trestního práva. Orgány činné v trestním řízení jsou rozhodnutím jiného státního orgánu řešícího otázku, jež by jinak mohla být posuzována jako otázka předběžná, vázány jediné tehdy, je-li tu o takové otázce pravomocné rozhodnutí. To však není případ posuzované věci. V tomto ohledu navíc dovolatelé opomíjejí i změnu týkající se zmiňovaného správního řízení, k níž došlo přijetím zákona č. 541/2020 Sb. o odpadech ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto nového předpisu je správní řízení týkající se odstranění pochybností, zda je movitá věc odpadem, vyloučeno v případech, kdy je ve vztahu k téže věci vedeno řízení o přestupku nebo řízení o uložení opatření k nápravě, jež vede Česká inspekce životního prostředí nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností. Pokud se v rámci takovéhoto řízení musí správní úřad s otázkou pochybnosti, zda je movitá věc odpadem, vypořádat sám, tak je zcela nesmyslné, aby taková povinnost byla upírána soudu v řízení trestním.

21. Za opodstatněnou nelze mít ani námitku dovolatelů poukazujících na to, že předmětný odpad nepřepравили přes hranice státu oni, nýbrž že uzavřeli pouze obchodní dohodu s mezinárodním prvkem. Dovolatelé zde opomíjejí, že za jednání pachatele se považuje i jednání tzv. živého nástroje v rámci institutu nepřímého pachatele. V posuzovaném případě šlo o to, že obviněný jednající za obviněnou v postavení nepřímého pachatele úmyslně zneužíval k dosažení svých cílů osoby, které nejednaly v úmyslu nebo z pohnutky, které předpokládá skutková podstata stíhaného trestného činu. Přestože pachatel neměl v době spáchání stíhaného činu postavení dopravce, nevylučuje to jeho trestní odpovědnost za stíhaný trestný čin. Podstatné je rovněž zjištění, že obviněný se rozhodujícím způsobem podílel na způsobení následku, resp. účinku. Pokud ke spáchání protiprávního jednání využil fyzických osob činných u dopravce přepravujícího náklad za účelem splnění smluvního závazku mezi obviněnou a jejím obchodním partnerem, přičemž tyto osoby (řidič a osoby jednající za dopravce) neznaly ani nepředpokládaly možné skutkové okolnosti, které naplňují znaky stíhaného trestného činu, potom pachatel k provedení činu jako jeho nepřímý pachatel užil jiné osoby, které nejednaly zaviněně.

22. S dovolateli nelze souhlasit ani v námitce, že naplnit skutkovou podstatu stíhaného přečinu lze jen porušením povinnosti spočívající v oznámení nebo získání souhlasu příslušného orgánu. Ustanovení § 298 odst. 1 tr. zákoníku je trestněprávní normou s blanketní dispozicí a jiným právním předpisem ukládajícím nakládání s odpady jsou všechny právní normy, které upravují tuto materii, včetně úpravy pohybu odpadu přes hranice státu. Není žádný důvod vyřazovat z dosahu předmětné skutkové podstaty některé z konkrétních ustanovení uvedených norem jen z toho důvodu, že přímo neobsahuje úpravu oznámení či souhlasu příslušného orgánu veřejné moci. Za nedovolenou přepravu odpadu přes hranice je třeba považovat i vývoz nebo tranzit odpadů, který je zakázán jako takový, takže ani případné oznámení či souhlas nepřichází vůbec v úvahu. Jestliže podle § 54 odst. 2 ZoOd je přeshraniční přeprava odpadu do České republiky zcela vyloučena, tak nepochybně nelze k takovému jednání opatřit souhlas orgánů veřejné moci ani vůči takovému orgánu učinit oznámení. I taková přeprava však bude realizována bez oznámení nebo souhlasu orgánů veřejné moci a odkaz na ustanovení § 54 odst. ZoOd tak zcela odpovídá skutkové podstatě stíhaného přečinu.

23. Nezákonnost nelze spatřovat ani v závěrech soudů o naplnění subjektivní stránky stíhaného přečinu. Soudy na základě provedeného dokazování vysvětlily v odůvodnění svých rozhodnutí, proč dospěly k závěru o zavinění úmyslném, a nelze souhlasit s tím, že by se omezily pouze na závěr o jednání v zjištěném úmyslu. Byť lze připustit, že by bylo přiléhavější uvést, že pachatel jednal ze zjištěné pohnutky, tato nepochybně může jako podstatná okolnost přispět k závěru o úmyslném naplnění znaků příslušné skutkové podstaty trestného činu. K výhradám dovolatelů ohledně poznámky odvolacího soudu o podněcování jiného k převážení odpadu lze odkázat na argumentaci k nepřímému pachatelství rozvedenou výše.

24. Státní zástupce proto navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněných odmítl jako zjevně neopodstatněná podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., a aby tak učinil v neveřejném zasedání podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. Zároveň vyjádřil souhlas s rozhodnutím v neveřejném zasedání i pro případ jiného, než jím navrženého rozhodnutí [§ 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.].

25. Na vyjádření státního zástupce reagovali obvinění replikou. Namítli, že i státní zástupce nepředvedl nic jiného než subjektivní představu průměrného člověka nevzdělaného v oboru odpadů a nejedná se tedy o způsobilé odborné posouzení charakteru určitého materiálu z hlediska odpadové legislativy. Jen proto, že vstupním materiálem byla pneumatika, nelze dovodit, že jakákoliv další podoba pneumatiky je automaticky odpadem. I velké kusy či frakce materiálu vyrobeného z pneumatik mohou být výrobkem (např. alternativní palivo). Nesoulad charakteru materiálu s přepravními listy je pak kardinálním nepochopením, protože v přepravních dokladech je uvedeno gumový materiál, a i na fotografiích, které obvinění neopomíjejí, je zobrazen gumový materiál, nikoliv pneumatiky. Obvinění vznesli otázku, kde se nachází hranice, kdy určitý materiál odpadem je a kdy není, přičemž upozornili na to, že ke každému atributu, který vzal do úvahy státní zástupce, přinesli relevantní protiargument vyvracející závěr o tom, že šlo o odpad.

26. Obvinění odmítli, že by ignorovali zprávu Ministerstva životního prostředí z 25. 9. 2020 či protokol o kontrole České inspekce životního prostředí, naopak soudy a státní zástupce ignorovali tyto důkazy. Z usnesení Krajského úřadu Středočeského kraje ze 17. 9. 2021 vyplývá, že v době návozu materiálu existovaly pochybnosti, zda jde o odpad či nikoliv, řízení však dokončeno nebylo. Záznam o kontrolních úkonech České inspekce životního prostředí z 28. 5. 2020 pak referuje o tom, že podnět ke kontrole byl shledán nedůvodný.

27. Obvinění uzavřeli, že existují důkazy, ze kterých vyplývá, že šlo o odpad, ale rovněž i řada dalších důkazů, z nichž se podává, že se o odpad nejednalo. Tyto pochybnosti měly být odstraněny dalším dokazováním – znaleckým posudkem či odborným vyjádřením – anebo vyřešeny v duchu zásady *in dubio pro reo*. Úvahy státního zástupce týkající se katalogu odpadů (ať již podle té či oné vyhlášky) tento požadovaný důkaz nenahrazují, navíc úvaha státního zástupce o tom, že pneumatiky rozdělené na více částí nepřestávají být odpadem, nemá žádný odborný podklad a selhává v momentě, kdy se z odpadu stává výrobek. Pokud státní zástupce argumentuje, že odpadem by podle výkladu dovolatelů byla pneumatika již v době opuštění výrobní linky, tak stejně lze protiargumentovat, že výrobek z pneumatik se stal výrobkem již v okamžiku, kdy sjel z výrobní linky a kdy pneumatiky jako odpad změnily svou podstatu a staly se gumovým granulátem. Odmítnutí teze dovolatelů, že zánikem pneumatik vznikl materiál, který nespadá pod kategorie odpadů, státní zastupitelství učinilo bez relevantního a odborného odůvodnění. V České republice se z pneumatik vyrábí alternativní palivo pouhým mechanickým rozmělněním starých a vyřazených pneumatik a výrobce tohoto produktu nikdo pro spáchání trestného činu nestíhá.

28. Za zcela neakceptovatelnou označili dovolatelé úvahu státního zástupce o nepřímém pachatelství, o němž soud prvního ani druhého stupně vůbec neuvažoval. Z dokazování ani náznakem nevyplynulo, že by obvinění jakkoli naváděli společnost R. I. nebo dopravní společnost, aby páchaly trestnou činnost spočívající v převozu odpadu přes hranice.

29. Dovolatelé se ohradili i proti argumentaci státního zástupce týkající se oznámení či souhlasu příslušného veřejnoprávního orgánu s převozem odpadu. Úvahy státního zástupce popírají zásadu *nullum crimen sine lege*, neboť zahrnuje-li skutková podstata stíhaného přečinu přeshraniční přepravu odpadu bez souhlasu či oznámení, pak porušené ustanovení zákona o odpadech se musí týkat právě oznámení či souhlasu orgánu veřejné moci. Jestliže zákonodárce do předmětné skutkové podstaty zahrnul přepravu odpadu bez souhlasu či oznámení, dal tím jasně najevo, že hodlá trestním právem sankcionovat přeshraniční převoz odpadu v situaci, kdy k tomu bude vyžadován souhlas či oznámení. Navíc i kdyby platila konstrukce, že k převozu odpadu přes hranice, který je vůbec

zakázán, není zapotřebí souhlasu či oznámení, muselo by být prokázáno, že k převozu odpadu došlo za účelem jeho odstranění. To však obvinění rozhodně nečinili, neboť materiál od společnosti R. I. objednávali nikoliv za účelem jeho odstranění, ale pro jeho využití právě jako materiálu.

III.

Přípustnost dovolání

30. Dovolání obou obviněných jsou přípustná podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř., byla podána osobami oprávněnými [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Dovolání splňují obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

IV.

Důvodnost dovolání

31. V první řadě nutno zmínit, že všechny dovolací výhrady jsou opakováním argumentace vznášené již v prvostupňovém i druhostupňovém řízení. Oba soudy na ně patřičně reagovaly a vypořádaly se s nimi a obviněným poskytly náležité vysvětlení, proč jim nedaly za pravdu. Na argumentaci obou soudů lze proto v mnohém odkázat i z hlediska nyní uplatněných dovolacích důvodů. V tomto ohledu lze připomenout i rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. [5 Tdo 86/2002](#), podle něhož opakuje-li obviněný v dovolání v podstatě jen námitky vytýkané v řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení, s nimiž se soudy obou stupňů dostatečně a správně vypořádaly, jde zpravidla o dovolání zjevně neopodstatněné ve smyslu § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.

32. Obvinění založili svá dovolání na tvrzení o naplnění dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. Dovolací soud se proto primárně zaměřil na posouzení toho, zda jimi vznesené námitky obsahově odpovídají uplatněným důvodům dovolání, a poté na posouzení toho, zda jim lze přiznat důvodnost, a zda jsou tudíž způsobilé odůvodnit požadovanou kasaci napadeného rozhodnutí.

33. Pro úplnost se připomíná, že k naplnění obviněnými označených dovolacích důvodů dochází podle jejich obsahového vymezení tehdy, jestliže

- rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy [dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.],

- rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení [dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.].

IV./1. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

34. Znění tohoto dovolacího důvodu nemění nic na způsobu rozhodování dovolacího soudu, neboť v řízení o dovolání se i nadále neuplatňuje tzv. revizní princip. Z toho plyne, že to je zásadně dovolatel, který svou argumentací vymezuje rozsah přezkumu napadeného rozhodnutí tímto soudem. Pokud již k němu Nejvyšší soud přistoupí (viz § 265i odst. 3 tr. ř.: Neodmítne-li Nejvyšší soud dovolání podle odstavce 1 ...), činí tak zásadně jen v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání. Takový postup aprobuje i Ústavní soud, což lze – a to i ve vztahu k zákonem č. 220/2021 Sb. s účinností od 1. 1. 2022 zavedenému důvodu dovolání podle písm. g) – doložit např. na jeho usnesení ze dne 18. 1. 2023, sp. zn. [I. ÚS 3298/22](#), podle něhož „není-li z obsahu dovolacích námitek směřujících do oblasti dokazování a zjišťování skutkového stavu a priori zjevné, že odpovídají hypotéze § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, není Nejvyšší soud povinen sám aktivisticky prověřovat dokazování provedené nižšími soudy a jejich skutkové závěry nad rámec dovolací argumentace, neboť takový postup by byl

v rozporu s § 265i odst. 3 trestního řádu, který nařizuje Nejvyššímu soudu přezkoumávat napadená rozhodnutí pouze v rozsahu a z důvodů, uvedených v dovolání“. Současné znění § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. tak z hlediska vlastního obsahu dovolání „vyžaduje podstatně konkrétnější vymezení, kterých rozhodných skutkových zjištění se dovolatelova námitka týká a v čem konkrétně je spatřován jejich zjevný rozpor s provedenými důkazy a proč jsou tato skutková zjištění podstatná, které důkazy nebyly provedeny a proč byly podstatné, či v čem spočívá procesní nepoužitelnost důkazů, z nichž byly skutkové závěry vyvozeny“.

35. Obvinění tento dovolací důvod uplatňují ve vztahu k otázce, zda dovezený materiál byl či nebyl odpadem. Ve skutkové rovině vytýkají nižším soudům neopodstatněný závěr, že materiál odpadem je, ačkoliv k takovému závěru scházely dostatečné podklady či důkazy. Z obsahového vymezení těchto námitek lze usuzovat, že obvinění uplatňují prvou alternativu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a dále třetí alternativu tohoto dovolacího důvodu – to ve výhradách, jimiž poptávají znalecké zkoumání či odborné vyjádření k posouzení charakteru dovezeného materiálu.

36. Námitky dovolatelů se s prvou alternativou zmíněného dovolacího důvodu spíše míjejí, neboť představují pouze prostou polemiku s hodnotícími úvahami prvostupňového soudu. Obvinění předkládají vlastní názor na to, jak měly soudy důkazy hodnotit, netvrdí však, že by z důkazů, které vzaly za věrohodné soudy nižších stupňů, nebylo možno činit skutkový závěr, jaký zmíněné soudy učinily. Obvinění „toliko“ namítají, že při jiném náhledu na opatřené důkazy by takový skutkový závěr možný nebyl, uplatňují však vlastní optiku, která soudy nižších stupňů akceptována nebyla. Jinak řečeno, dovolatelé se domáhají, aby nižší soudy přijaly logiku jejich úvah, opomíjejí však, že hodnocení důkazů je doménou soudů, před nimiž je důkaz proveden, a jde-li o komplexní posouzení všech aspektů důkazního řízení nevykazující trhlinu v logice úvah, pak takové hodnocení nelze označovat za vadné jen proto, že nevyhovuje představě dovolatelů a jimi uplatňované logice.

37. Pokud by však námitky rozporující závěr o tom, že šlo o odpad, bylo možno s jistou měrou tolerance pod prvou alternativu zmíněného dovolacího důvodu podřadit, pak jde o námitky zjevně neopodstatněné. Obvinění totiž na provedené důkazy nazírají selektivně a jednotlivě, nikoli též v jejich vzájemném souhrnu. Upřednostňují, zveličují či dezinterpretují význam obsahu těch důkazů, které vyhovují jejich představám. A naopak upozadují či opomíjejí ty důkazy, které se jim nehodí. Naproti tomu hodnotící úvahy nižších soudů jsou dostatečně podrobné, přesvědčivé a zaobírají se provedenými důkazy nejen jednotlivě, ale i v jejich vzájemné provázanosti. Neopomíjejí tedy žádný prvek provedeního dokazování, nevykazují žádnou logickou mezeru a vypořádávají se právě i s důkazy, které obvinění vyzdvihují. Takto nižší soudy podrobně a přiléhavě vysvětlily, proč dovezený materiál odmítly pokládat za výrobek z pneumatik a proč se jednalo o odpad.

38. Obviněným nelze dát za pravdu, ani pokud rozporují některé argumenty nižších soudů. Takto předně dovolatelé neprávem odvolacímu soudu vyčítají, že hovořil o „rozřezaných pneumatikách“, ačkoliv se nejedná o termín, který by zákon o odpadech a související právní předpisy užívaly. Odvolacím soudem použitý pojem představuje více než výstižnou charakteristiku materiálu, který byl navezen na předmětný pozemek a jehož skladba, rozměry a vlastnosti byly dobře patrné z pořízené fotodokumentace. Jak přitom výstižně upozornil státní zástupce, odpadová (ale obecně i jakákoliv jiná) normotvorba nemá a z logiky věci ani nemůže mít ambice výslovně podchytit veškeré jevy, které se v rozmanitém reálném světě mohou vyskytnout. Je proto zcela běžnou realitou, že právní normy jsou vykládány tak, aby mohly reagovat na pestrost životních situací, na které při jejich tvorbě nemohlo být pamatováno. Jakkoliv tedy odpadové předpisy neznají termín „rozřezané pneumatiky“, neznamená to, že takto charakterizovaný materiál by odpadem nebyl.

39. Obvinění dále napadají a až za úsměvný označují argument, že se lze stěží domnívat, že by subjekty ve Spolkové republice Německo byly tvořeny samými spořádanými občany, kteří by nepřipustili, aby byl z jejich země do České republiky převážen odpad. Odvolací soud však nic

takového netvrdil. Naopak dovedl (a to zcela logicky), že nikdo (ani subjekt ze Spolkové republiky Německo, ani odkudkoliv jinud) nebude „vytrubovat do světa“ záměr zbavit se odpadu, a proto vystaví realitě neodpovídající atest, v němž bude odpad vydáván za něco zcela jiného. Právě uvedené je jádrem napadaného argumentu odvolacího soudu, který tímto odmítá validitu dokumentů deklarujících předmětný materiál jako výrobek, ačkoliv se o žádný takový deklarovaný výrobek nejednalo – viz diametrálně odlišná specifikace materiálu od firmy R. I. oproti jeho reálnému stavu zachycenému na fotodokumentaci, ať již zadrženého anebo složeného v areálu obviněných.

40. Obvinění označují za irelevantní argument odvolacího soudu, že nikdy netvrdili, že by pneumatiky chtěli dále zpracovávat. Tento argument však irelevantní rozhodně není, protože důkazně osvědčuje, že příběh obviněných o zpracování „materiálu“ vznikl až následně a tedy, že v době skutku „materiál“ nebyl materiálem, nýbrž odpadem. V tomto ohledu lze poukázat i na to, že obviněnými předložená cenová nabídka na drtič byla podle obviněných zpracovaná až v říjnu 2021 a obsahuje dodací lhůtu přibližně pět měsíců. Předzásobením se „materiálem“ (návoz pneumatik od května do počátku června 2020) s takřka 18měsíčním předstihem předtím, než je vůbec poptáván stroj na jeho zpracování (cenová nabídka z října 2021) a s předstihem takřka dvou let, než by takový zpracovatelský stroj měl být dodán, se nejvíce počíná odpovídajícím tuzemské ekonomické realitě.

41. Obdobné platí i o obviněnými napadaném argumentu odvolacího soudu poukazujícím na to, že obvinění dostali za materiál od společnosti R. I. zaplacen. Obvinění brojí proti této úvaze odvolacího soudu poukazem na to, že soud subjektivně hodnotí vnitřní obchodní vztahy dvou společnostmi, což patrně pokládají za nepřipustné. I vnitřní obchodní vztahy však nutno posuzovat principy obecné logiky, protože není žádný (natož pak rozumný) důvod, aby si někdo v obchodních vztazích počínal nelogicky, nesmyslně a ekonomicky nevýhodně. Platební tok od dodavatele k odběrateli je více než výjimečný a pravidlem je naopak především v oblasti zbavování se odpadu.

42. Poukazují-li dovolatelé na závěry dvou orgánů státní správy, které v materiálu od společnosti R. I. nespatořovaly odpad, pak obvinění do značné míry deformují těmito institucemi zaujatá stanoviska. Obvinění upozorňují na usnesení Krajského úřadu Středočeského kraje ze 17. 9. 2021, jímž bylo zastaveno řízení ve věci rozhodnutí v pochybnostech podle § 3 odst. 8 ZoOd. Z toho dovozují, že v době návozu materiálu existovaly pochybnosti o tom, zda se jedná či nejedná o odpad. Z následně rozvedené chronologie jednotlivých fází řízení předcházejících zmíněnému usnesení však vyplývá zcela jiný obraz, než jaký prezentují dovolatelé.

- Rozhodování správních úřadů o tom, zda jde o odpad, bylo iniciováno podnětem Městského úřadu Neratovice k rozhodnutí z moci úřední z 21. 12. 2020. Městský úřad podnětoval celý závoz, který se v době podnětu v areálu obviněných nacházel, nikoliv jen 25,3 tuny, které objevila Česká inspekce životního prostředí při kontrole dne 28. 5. 2020. Městský úřad v Neratovicích výslovně uváděl, že jde o opakované navážky několikrát do týdne a zprávu České inspekce životního prostředí o kontrole z 28. 5. 2020 zmiňoval nikoliv jako vymezení materiálu, jehož posouzení poptává, nýbrž v souvislosti s tím, že k posouzení žádaný materiál neodpovídá závěru, který o něm, resp. o jeho části o hmotnosti 25,3 tuny tehdy učinila Česká inspekce životního prostředí.

- Dne 22. 2. 2021 rozhodl Krajský úřad Středočeského kraje o tom, že městským úřadem vymezený materiál podnětovaný k posouzení je odpadem.

- Dne 1. 6. 2021 bylo uvedené rozhodnutí rozhodnutím Ministerstva životního prostředí v odvolacím řízení zrušeno. Z odůvodnění předmětného odvolacího rozhodnutí se však podává, že se tak stalo nikoliv pro meritorně vadné posouzení, zda o odpad jde či nejde, ale pro údajně nedostatečnou lokalizaci materiálu, dále pro ve spise absentující protokol o kontrole provedené

Českou inspekci životního prostředí a konečně pro nejasnost, kdo pořídil fotodokumentaci, o níž se opíral krajský úřad, stejně jako pro potřebu zjistit stav k okamžiku rozhodování správního úřadu. Na tomto místě je nutno zdůraznit, že pro rozhodování v trestním řízení posledně uvedený požadavek relevantní být nemůže, neboť pro trestní řízení je rozhodný charakter materiálu v době jeho návozu, resp. v době přechodu přes státní hranice.

- Dne 17. 9. 2021 znovu ve věci rozhodl Krajský úřad Středočeského kraje o zastavení řízení rozhodnutím, na které upozorňují dovolatelé. Důvodem pro zastavení řízení ovšem bylo to, že krajský úřad nemohl rozhodnout, neboť posuzovaný materiál byl smísen s dalším návozem, a proto jej nelze identifikovat.

43. Mělo-li být vůbec argumentováno nepravomocným rozhodnutím správního úřadu, pak dovolatelé předně opomíjejí, že krajský úřad zprvu navezený materiál věcně posoudil jako odpad a v tomto ohledu se k předmětnému materiálu věcně vyjádřil. Navíc nelze přehlížet, že postup Ministerstva životního prostředí byl v projednávaném případě až přepjatě formalistický, neboť konstruoval, že předmětem posouzení ve správním řízení je jen 25,3 tuny materiálu, který objevila Česká inspekce životního prostředí při kontrole dne 28. 5. 2020. Na podkladě této úvahy (která však neodpovídala podnětu, jímž správní řízení bylo iniciováno), pak Ministerstvo životního prostředí bazírovalo na exaktním prostorovém vymezení uložení a identifikaci materiálu k momentu rozhodování ve správním řízení. V návaznosti na to pak krajský úřad opustil svou původní (logickou a z podnětu Městského úřadu Neratovice vycházející) úvahu o tom, že jde o posouzení celého závozu a zbudoval konstrukci, že pokud oněch 25,3 tun bylo po této kontrole smíšeno s dalším materiálem na celkových 372,82 tun, nelze oněch původních 25,3 tun identifikovat a rozhodnout o nich. Jinak řečeno, zcela mimo zájem správních úřadů šlo jednak to, že předmětem posouzení měl být celý závoz, nikoliv jen 25,3 tuny z něho, a jednak zjištění České inspekce životního prostředí při navazující kontrole z 15. 7. 2020, že ona masa 372,82 tun tvořící celý závoz, obsahuje až metrové kusy pneumatik s neodstraněnými kovovými vlákny, což za granulát deklarovaný v přepravních dokumentech rozhodně označit nelze.

44. Obdobně izolovaně dovolatelé vyzdvihují pouze záznam o kontrole České inspekce životního prostředí z 28. 5. 2020. Závěr z této kontroly sice vyzněl, že podnět ke kontrole inspekce shledala nedůvodným, neboť nezaznamenala žádné známky navážení odpadu, obvinění však tento výrok vytrhávají z kontextu kontroly, která onoho dne byla inspekci prováděna. Jak vyplývá z kontrolních dokumentů, kontrola byla podnětována pro podezření z návozu stavebního odpadu. Takový návoz inspekci zjištěn nebyl, byl však odhalen návoz pneumatik, k němuž bylo inspekci tvrzeno, že jde o kryogenní gumový prášek k drenáži. Závěr inspekce o nedůvodnosti podnětu ke kontrole, neboť nebyl zjištěn návoz odpadů ani jejich zahrnování, tak znamená vyjádření toliko k odpadu stavebnímu, který byl podnětován, a nikoliv k pneumatikám, na něž kontrola zaměřena nebyla. Naopak následná kontrola České inspekce životního prostředí z 15. 7. 2020, která se již na rozřezané pneumatiky zaměřovala (a o jejíž existenci a atestu dovolatelé mlčí) vydala stanovisko k pneumatikám nalezeným již při kontrole dne 28. 5. 2020, kdy konstatovala, že předmětné pneumatiky jsou odpadem a nikoliv výrobkem, a to právě pro rozpor mezi realitou (jednotky až desítky centimetrů velké kusy pneumatik bez odstraněného kovu a vláken) a stavem deklarovaným v dokladech (téměř výhradně pryžový granulát bez kovu a vláken složený z částic okolo 200 µm). Tato druhá kontrola dále identifikovala celkový návoz 372,82 tun odpadu, který charakterizovala jako cáry pneumatik o rozměrech až 1 m s neodstraněnými kovovými vlákny (návoz od firmy R. I.) a na jiném místě návoz čipsů z pneumatik od firmy T.

45. Stejně tak obvinění zcela opomíjejí sdělení Ministerstva životního prostředí jak vůči celnímu úřadu, který zadržel kamion od firmy R. I. směřující do areálu obviněných, tak vůči Policii České republiky, kde Ministerstvo životního prostředí konstatuje, že v zajištěném kamionu je odpad. Dále se ze zmíněného sdělení Ministerstva životního prostředí podává, že tutéž kategorizaci „materiálu“

uznala i zemská vláda Horní Falce, která odsouhlasila zpětné převzetí odpadu do Spolkové republiky Německo.

46. Sumárně řečeno, chtějí-li obvinění argumentovat závěry orgánů veřejné správy, pak tyto závěry vyznívají zcela opačně, než jak tvrdí.

47. Námitka obviněných poptávajících odborné vyjádření či znalecké zkoumání návozu pneumatik by pod třetí alternativu z dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. podřazována být mohla, jde však o námitku zjevně neopodstatněnou. Nižší soudy měly dostatek podkladů, aby mohly spolehlivě a přesvědčivě hodnotit, zda předmětný materiál lze podřazovat pod některou z kategorií odpadu. Jednalo se o stanoviska odborných správních úřadů (ta stanoviska, která obvinění přehlíží), dále o fotodokumentaci předmětného materiálu a rovněž o další listinné důkazy (realitě neodpovídající deklarace o charakteru převáženého materiálu, směr platebních toků, časové okolnosti poptávání a výhled získání zpracovatelských strojů apod.). Tyto vstupní údaje při jejich náležitém a navzájem provázaném vyhodnocení (k jakému nižší soudy přistoupily) umožnily přijetí skutkových závěrů, o nichž nepřetrvávají žádné důvodné pochybnosti a opatřování dalších podkladů v podobě odborného vyjádření či znaleckého posudku by bylo za takového stavu nadbytečné. Dovolateli požadované odborné vyjádření či znalecký posudek tak nepředstavují opomenutý důkaz, neboť rozhodná skutková zjištění byla učiněna z jiných důkazních zdrojů, a důkazy požadované obviněnými k doplnění tak nelze označit za podstatné pro rozhodná skutková zjištění.

48. Pod třetí alternativu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. naopak nelze podřadit požadavek obviněných na vyvolání správního řízení podle § 3 odst. 8 ZoOd. Otázka, která by v takovém řízení měla být řešena, nespadá do materie uvedené v § 9 odst. 2 tr. ř., který zapovídá posouzení některých předběžných otázek. Trestní soudy proto byly povolány a povinny posoudit si otázku, zda jde či nejde o odpad, samy. Postup soudů nižších stupňů v souladu s trestním řádem proto jen těžko lze označit za zaujatý, jak dovozují dovolatelé.

IV./2. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.

49. Pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. spadají námitky obviněných, jimiž brojí proti tomu, že to byli oni, kdo převezl odpad přes hranice, dále jimiž poukazují na to, že trestněprávní a relevantní je pouze takový převoz, který se odehrál bez oznámení nebo souhlasu příslušného orgánu, a konečně, jimiž rozporují subjektivní stránku trestného činu. Všechny tyto námitky jsou však zjevně neopodstatněné.

50. Výklad obviněných týkající se osoby převážející odpad přes hranice vychází ze snahy o umělé a neživotné slovíčkaření. Odpad byl v projednávaném případě určen pro obviněnou, která jej přijala a v tomto ohledu nechala přepravit. Je nerozhodné, že se tak stalo způsobem, kdy zadavatelem dopravy byla dodavatelská firma R. I. a vlastní transport realizoval jí vybraný přepravce. Měla-li by platit konstrukce obviněných, pak by šlo ad absurdum dovedeno uvažovat o tom, že odpad převezl konkrétní řidič, nebo že to neučinil nikdo, když nezabrzdný kamion s odpadem díky spádu vozovky samovolně přešel hraniční čáru v době, kdy za jeho volantem nikdo neseděl. Stejně absurdně vyznívá představa, že odpadový (ale i jakýkoliv jiný) delikt by mohla spáchat pouze fyzická osoba stojící na samém konci řetězce realizace určité činnosti. S nadsázkou řečeno, při takové optice by nebylo možno činit odpovědným drogového bose, který při využití nižších článků své organizace zajistil přeshraniční dodávku drog, neboť by sám s drogou přes hranice vůbec necestoval, ale pouze by vše řídil ze svého zahraničního sídla.

51. Lichý je rovněž výklad dovolatelů dovozujících, že stíhaný přečin lze spáchat pouze, pokud dojde k porušení povinnosti spočívající v oznámení přeshraničního transportu nebo získání souhlasu s ním od příslušného orgánu. Jestliže totiž mimotrestní normy, na které skutková podstata s blanketní

dispozicí odkazuje, vůbec nepřipouští, že by k přeshraničnímu transportu odpadu mohl příslušný orgán udělit souhlas či by bylo možno takový transport u něj oznámit, pak takový přeshraniční převoz je vždy realizován bez oznámení či souhlasu příslušného orgánu, neboť takový souhlas či oznámení jsou nezískatelnými, i kdyby se pachatel o jejich získání sebevíc snažil. Uvedení mimotrestní právní normy – konkrétně § 54 odst. 2 ZoOd v popisu skutku je tak zcela přiléhavé a přesvědčivě vyjadřuje právě fakt, že přeshraniční transfer byl proveden bez souhlasu či oznámení příslušnému orgánu veřejné moci, protože takovou veřejnoprávní aprobaci nebylo možno vůbec získat.

52. Výklad, který prosazují obvinění, působí až absurdně, neboť při jeho aplikaci by přísnost odpadových předpisů zakazujících bez dalšího jakýkoliv přeshraniční transfer odpadu paradoxně vedla k vyloučení trestněprávního postihu coby významného motivátoru k dodržování odpadových předpisů. Trestněprávní postih by totiž podle dovolatelů bylo možno aplikovat pouze tehdy, pokud by odpadové předpisy byly natolik mírné, že by přeshraniční transfer odpadu umožňovaly za podmínky získání souhlasu či oznámení příslušnému orgánu veřejné moci. Sumárně řečeno, protože podle § 54 odst. 2 ZoOd platí jakýkoliv zákaz přepravy odpadu do České republiky obecně, a takový zákaz nelze prolomit získáním jakéhokoli souhlasu či oznámení, pak skutkovou podstatu stíhaného přečinu lze naplnit již jen samotným přepravením odpadu přes hranice České republiky, protože druhá část dispozice skutkové podstaty (bez oznámení či souhlasu příslušného orgánu veřejné moci) je předurčena tím, že jakoukoliv aprobaci takového transportu veřejnou mocí nelze vůbec získat.

53. Přisvědčit nelze ani námitkám dovolatelů odmítajících své zavinění. To obvinění rozporují poukazem na to, že oni nebyli těmi, kdo materiál přes hranice státu převážel, a takový status jim nelze připisovat ani úvahou odvolacího soudu o tom, že se podíleli na takovém převážení, popř. že takové převážení podněcovali. Jak zmíněno již výše, obvinění participovali (obviněná jako smluvní strana a obviněný jako osoba jednající za obviněnou) na smluvním vztahu, na podkladě něhož byl předmětný odpad převážen přes hranice do České republiky. Obvinění tedy věděli, že inkriminovaný materiál bude takto transportován a byl jejich záměr, aby se tak stalo. Dodaný odpad také převzali, „uskladnili“ jej na jimi ovládaném pozemku a inkasovali za to finanční prostředky. Nejednalo se tedy o situaci, kdy obvinění by byli zaskočeni či překvapeni náhlým výskytem odpadu v jimi ovládaných prostorách, ale naopak obvinění věděli o všech popsanych etapách životního osudu předmětného materiálu, počítali s nimi a chtěli, aby tyto nastaly, jak bylo ujednáno v uzavřené smlouvě. Co do jejich volní složky se tak obvinění přímo podíleli na přepravě odpadu přes hranice, byť fyzicky tato přeprava byla realizována třetím subjektem, který byl za tímto účelem sjednán jednou ze smluvních stran dodavatelsko-odběratelského vztahu, jehož obě strany dobře věděly, že tento přepravní článek je nezbytným předpokladem k naplnění smluvních ujednání o přeshraničním dopravení předmětného materiálu do České republiky.

54. Poukazují-li obvinění na to, že pouhým mechanickým rozmělněním starých a vyřazených pneumatik se v České republice vyrábí alternativní palivo a dovozují-li z toho, že jim dodaný materiál nebyl odpadem, pak jde o argumentaci, kterou se odpoutávají od konkrétní projednávané kauzy a přesouvají se na obecnou teoretickou rovinu o využití jakéhokoli materiálu k jakémukoli účelu. Takový „úrok stranou“ však soudy nižších stupňů právem odmítly, neboť opačný postup by znamenal, že justiční orgány by neposuzovaly konkrétní skutek, nýbrž by se pustily na půdu teoretických disputací o hypoteticky možných, s konkrétním skutkem však nesouvisejících, metodách zpracovávání určitého materiálu. Lapidárně řečeno, justiční orgány musejí zkoumat konkrétní událost doprovázenou konkrétními jevy, a nikoliv teoretizovat o hypotetických možnostech či variantách, které s konkrétním skutkem nemají žádnou hmatatelnou provázanost. Teoreticky možné způsoby využití nepotřebných pneumatik pro další účely tak nelze vztahovat na konkrétní případ obviněných, kteří cáry pneumatik obsahující i další materiál nechali bez dalšího navést do jámy, aniž by měli k dispozici zařízení pro další jejich zpracování k některému z jimi uváděnému dalšímu

možnému teoretickému využití tohoto materiálu.

V.

Způsob rozhodnutí

55. Z uvedeného hodnocení dovolání obviněných plyne, že ti ve svém dovolání vznesli námitky, které se s uplatněnými dovolacími důvody sice věcně nerozešly, jsou však zjevně neopodstatněné. Vzhledem k tomu Nejvyšší soud o těchto dovoláních rozhodl způsobem upraveným v § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., podle něhož dovolání odmítne, jde-li o dovolání zjevně neopodstatněné.

56. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. rozhodl Nejvyšší soud o tomto mimořádném opravném prostředku v neveřejném zasedání. Pokud jde o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, odkazuje se na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., podle něhož v odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí.